

від 7.04.2003 р. № 55. ; розроб. Укр. наук.-досл. ін-том архівної справи та документознавства (УНДІАСД) Державного комітету архівів України. — Режим доступу : http://staratel.com/iso/DocSys/Doc/DSTU4163_03/DSTU.htm 6. Добкин С. Ф. Оформление книги: редактору и автору / С.Ф.Добкин. — М.,1985. — 207 с. 7. Комова М. В. Документознавство / М. В. Комова. — Львів, 2007. — 294 с. 8. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://politics.ellib.org.ua/pages-1125.html> 9. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ur.wikipedia.org/wiki/10>. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://pidruchniki/ws/13560615/pedagogika/navchalna-literatura>

ОСНОВНЫЕ ИСТОЧНИКИ НАУЧНОЙ ИНФОРМАЦИИ. ИНФОРМАЦИОННЫЙ ДОКУМЕНТ.

Освещены общеобразовательные теоретические проблемы научной информации и информационного документа. Дан анализ важнейших видов информационного документа.

MAIN SOURCES OF SCIENTIFIC INFORMATION. INFORMATION DOCUMENT.

Covered the general theoretical problems of scientific data and information document. Analyzed the most important types of information document. Document, information, sources, market relations, scientific information, monograph, articles, collections, periodicals.

Стаття надійшла 17.09.2012

УДК 075.8

Г.М. Савчук

Українська академія друкарства

СПІВВІДНОШЕННЯ «КЛАСИЧНОГО» ТА «НОВОГО» ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

У статті розглядаються сучасні концепції документознавчої науки в Україні. Простежено історію розвитку документознавства і зміну підходу до предмета його дослідження. Висвітлено підходи сучасних авторів до цієї проблематики.

Документознавство, концепція, діловодство, документ, дисципліна.

Наукова дисципліна «документознавство» історично пов'язана з працями XIX – першої половини XX ст., присвяченими проблемам організації діловодства. Курс так званого «класичного» документознавства був започаткований у 1940-х рр. у Московському державному історико-архівному інституті (МДІАІ) Костянтиним Мітяєвим, де він викладав навчальний курс «Теорія і практика архівної справи», розділ якого — «Загальне документознавство». Останнє автор визначив як вивчення історії документальних матеріалів і норм, що до них

належать. У подальшому історичний аспект дослідження документів поступається вивченню самої технології діловодства. Документи почали аналізувати як об'єкти оперативної дії відповідно до їх основної соціальної функції, заради виконання якої були створені. З 1963 р. в МДІАІ викладали курс «Загальне документознавство», а у 1964 р. у «Вопросах архивоведения» вийшла стаття К. Міт'яєва «Документоведение, его задачи и перспективы развития», де документознавство визначено як наукова дисципліна, що вивчає в історичному розвитку способи, окремі акти й системи документування явищ об'єктивної дійсності та створені в результаті документування окремі документи, їх комплекси і системи. У 1966 р. у Москві засновано Всесоюзний науково-дослідний інститут документознавства та архівної справи (ВНДІДАС), а 1969-го відбулося юридичне оформлення документознавства як наукової спеціальності.

Підґрунтям для поширення документознавчих знань в Україні стала організація на історичному факультеті Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка кафедри з підготовки істориків-архівістів (1944 р.). Хоча курс «Документознавство» не був пріоритетним на кафедрі архівознавства, але з 1964 р. при ній постійно діяли тримісячні курси підвищення кваліфікації керівних працівників служб діловодства міністерств, відомств, установ та організацій республіки. З 1964-го по 1990 рр. у Києві існував Український філіал науково-дослідного інституту планування і нормативів при Держплані СРСР з відділом наукової організації управлінської праці та діловодства. З набуттям незалежності постала проблема нового нормативного забезпечення організації діловодства й архівної справи. У 1993 р. прийнято першу редакцію Закону України «Про Національний архівний фонд і архівні установи», а наступного року створено Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства (УНДІАСД), одним із головних дослідницьких напрямів якого є вивчення документознавчих проблем, пов'язаних із нормативним, методичним та науковим забезпеченням організації діловодства. Інститут здійснює розробки у межах започаткованого К.Міт'яєвим «класичного» документознавства — основною сферою впровадження результатів документознавчих досліджень є діловодство та архівна справа. Водночас вивчаються документаційні процеси, пов'язані з науково-технічною документацією, аудіовізуальними документами тощо. Головне видання УНДІАСД — «Студії з архівної справи та документознавства».

Проблематику «класичного» документознавства також опрацьовують державні архіви областей, галузеві архіви, Інститут рукопису та Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, кафедри вищих навчальних закладів. Підсумок розвитку документознавства в Україні у рамках даної концепції підведено у монографії В.Бездрабко «Документознавство в Україні: інституалізація та сучасний розвиток» (Київ, 2009 рік) і С. Кулешова «Загальне документознавство» (Київ, 2012 рік) [4, с.33].

На початку 1990-х рр. російський бібліотекознавець Ю.Столяров став формувати нову концепцію документознавства. В її основу покладено ширше, ніж у «класичному» документознавстві, поняття документа, яке охоплює не

тільки службову документацію та особисті документи, а й видання, публікації. Витоки цієї концепції сягають ще 1930-х років, коли Поль Отле та його послідовники заклали основи так званої документаційної науки. Радянська інформатика з 1960-х рр. вивчала публікації як документальні джерела наукової інформації. «Нова» концепція документознавства залучила також чимало результатів книгознавчих, бібліотекознавчих та бібліографічних досліджень (на підставі постулату «книга — це теж документ»). Ідеї Ю.Столярова було сприйнято і розвинуто в незалежній Україні, зокрема у працях Г.Шведової-Водки та Н. Кушнарєнко.

За кордоном наука з назвою «документознавство» відома тільки в деяких східноєвропейських країнах, що наслідували форми організації науки в СРСР (наприклад, Болгарії). Відповідна галузь знань з назвою «управління документами» або «управління документацією» (records management) існує в англо-американській практиці. У Франції, Іспанії, Бельгії та ряді інших країн документаційна наука розглядається через призму інформатики, як її рудимент. Слід також зважати на те, що на світовому рівні не існує єдиної назви для науки про документ, як і не існує загального поняття «документ», яке тлумачиться по-різному в історичних дисциплінах, діловодстві, бібліотечній та інформаційній науках. Серед розповсюджених назви: документація, документика, документологія, документографія тощо.

Для узагальнювальної науки про документ пропонувалося декілька варіантів її назв:

інформаційно-комунікаційна наука (Н.Б. Зінов'єва);

документаційно-інформаційна наука (Г.М. Швецова-Водка);

загальне документознавство (Ю.М. Столяров, Н.М. Кушнарєнко, А.А. Соляник, К.Г. Мітяєв);

документологія (В.М. Автократов, Б.І. Ілізаров, Ю.М. Столяров, Н.М. Кушнарєнко, М.С. Слободяник).

Особливістю документознавства, як зазначає професор Н. М. Кушнарєнко, є його двоякий характер. З одного боку, його слід сприймати сьогодні як філософську абстракцію з глобальним узагальненням історичних та теоретичних аспектів, з другого — як систему знань, науку, що формується на сучасному етапі з виокремленням одиниць за спеціальними характеристиками. Філософська сутність документознавства мусить полягати в тому, що його майбутнє мислиться в існуванні, як самозаконної системи знань, яка визначається не стільки межами (кордонами) предмета, скільки підходом до неї. У межах загального документознавства повинні розв'язуватися питання, що стосуються характеристики не тільки всіх видів документів і систем документування, але й будь-яких систем документації й комплексів документів, характеристик систем документальних комунікацій технологій, сукупності розгляду всіх документознавчих проблем.

Наведемо деякі авторські бачення концепції, структури документознавчої науки та її місце в системі наук, спираючись на праці російських та вітчизняних науковців [2, с. 24].

Питання щодо необхідності утворення узагальнюючої науки про документ у всіх його проявах першим із сучасних фахівців порушив відомий російський учений Ю.М. Столяров. Він визначив два основних методологічних підходи до теоретичного вирішення завдання про місце документознавства в системі наук. Перший полягає у визнанні документознавства як збірної науки про документ, але при цьому її теоретико-методологічну частину назвати документологією. Другий підхід базується на альтернативному рішенні: «збірну» науку назвати документологією, а всередині неї виділити дисципліни часткового (галузевого) документознавства, залишивши при цьому провідне місце для «класичного» (управлінського) документознавства. Визначаючи місце документології в системі наук узагалі, проф. Ю.М. Столяров доводить, що вона за своєю суттю є наукою та дисципліною соціального (антропологічного) циклу. Ідеї вченого знайшли відображення в розробленій ним програмі курсу «Документологія», який викладається в Московському державному університеті культури та мистецтв і складається з двох основних розділів: «Теоретичні основи документології» і «Класифікації документа». В своїх численних роботах проф. Ю.М. Столяров активно пропонує розвиток документології як інтегральної науки про документ [5, с. 58].

У наукових працях професора Краснодарського університету культури і мистецтв Н.Б. Зінов'євої документознавство визначається як фундаментальна і водночас прикладна наукова дисципліна. Фундаментальні дослідження в документознавстві, вважає автор, повинні бути спрямовані на вивчення сутності документування, еволюції форми, змісту та функцій документа в соціумі, дослідження соціокультурних та етнонаціональних, історичних особливостей документування, вивчення проблем сприйняття документа, пошук удосконалення семіотичних та семантичних засобів його вираження. Прикладні дослідження в документознавстві, за Н.Б. Зінов'євою, стосуються питань класифікування документів, їх індексування та реферування, створення пошукового образу документа, дослідження організації документообігу; відбору документів та їх збереження. Схожість документознавчих концепцій книгознавства, фондознавства, бібліографознавства, науково-інформаційної діяльності та наук про управління обумовлює спорідненість і зв'язки документознавства з ними. Автор у працях підкреслює, що документознавство становить «органічну єдність» із наукознавством, архівознавством, бібліотекознавством, інформатикою, патентознавством, перетинаючись із ними. На думку науковця, документознавство є «методологічною платформою» бібліографії й «включає до власної структури теоретичні розділи книгознавства», але відмежовується від книгознавства як самостійної галузі знання. Окрім того, від документознавства, застерігає автор, повинні бути відокремлені як самостійні дисципліни патентознавство та технологія документаційного забезпечення управління. Як зазначає проф. Н.Б. Зінов'єва, документознавство має досить складні взаємозв'язки з історичними науками, оскільки історичні документи є об'єктами дослідження таких дисциплін, як історіографія, текстологія, палеографія, сфрагістика та архео-

графія. Суміжними з документознавством автор вважає комплекс природничих дисциплін, що досліджують проблеми зі збереженості документів [8, с. 23–25].

Особливе місце серед досліджень теоретичних основ документознавства належить працям професора А.М. Сокової. Так, в публікації, де аналізується еволюція уявлень щодо змісту документознавства як наукової дисципліни, автор робить висновок, що її об'єктом є «всі види, жанри і форми документів». Однак конкретніший його зміст — це функціонуюча документація. Заслугує на увагу також сформульоване автором положення, що в різні історичні періоди актуалізується вивчення документознавством різноманітних видів і форм документації. Скажімо, у 1970-ті роки, виконуючи соціальне замовлення суспільства, документознавство формувалось як теорія документаційного забезпечення управління, а в 1980-ті у зв'язку з інформатизацією суспільного життя — щораз більше центр досліджень переміщується на «машино читані» документи. Предмет і головне завдання, на думку проф. А.М. Сокової, полягає у забезпеченні якості документів в момент їх створення і ефективного функціонування як в оперативному, так і в архівному середовищах. Предметом кожного напрямку спеціального документознавства, зазначає проф. А.М. Сокова, можуть вважатися еволюція та сучасний стан характеристик документів, у тому числі в питаннях їх створення та функціонування як динамічних об'єктів. Функціонування при цьому слід розуміти як весь комплекс процесів, пов'язаних як із використанням, так і зі спрямованими на нього процесами оброблення (науково-технічного опрацювання), зберігання, аналізу змісту для виконання інформаційного запиту, організації обігу (виконання, пересилання) тощо. Дослідження характеристик документа в спеціальному документознавстві в автора збігається з предметом загального документознавства, оскільки тут також вивчаються його характеристики, форми, зміст, функції тощо. Але специфічність предмета кожного напрямку спеціального документознавства полягає в особливості його об'єкта — управлінська, науково-технічна чи картографічна документація тощо. Результати цих досліджень повинні включатися як складові до загальної теорії документа. Таким же чином до загальної історії документа долучаються й здобутки в галузі вивчення еволюції окремих видів документів. Складовими предмета документознавства є теорія та історія видів документів, які віддзеркалюють у цілому його структуру. Іншою складовою, за влучним визначенням А.М.Сокової, повинна стати прикладна частина предмета документознавства, що розглядає зазначені вище характеристики документа в контексті процесів їх створення і функціонування. Ця складова вже безпосередньо пов'язана з розробленням методів управління документацією, однак на базі перших двох складових [2, с. 37-38].

Свій погляд на структуру документознавства висловила послідовник ідей Ю.М. Столярова проф. Н.М. Кушнарєнко, поділяючи його на загальне та особливе документознавство. Загальне, на її думку, складається з трьох розділів: теорії документа, історії документа та теорії документно-комунікаційної діяльності. До теорії документа вона подала синонімічну назву — «документно-

логія». Особливе документознавство, на думку дослідниці, поділяється на спеціальне та часткове. До спеціального вона віднесла дисципліни, що вивчають особливості документів і є об'єктами бібліотечної, архівної, музейної справи, а також фондознавство, каталогознавство, вчення про збереження документів, діловодство. Предметом спеціального документознавства, зазначає автор, може бути вивчення специфіки різних процесів документально-комунікаційної діяльності (документування, фондознавство тощо). Предметом часткового документознавства є окремі види та різновиди документа. Звідси, на думку автора, документознавчими дисциплінами можуть бути представлені книгознавство, патентознавство, кінознавство, картознавство, галузеве документознавство тощо [6, с. 24–25].

Структуру документознавства детально розглянув проф. С.Г. Кулешов, котрий документознавство поділяє на загальне і спеціальне. Загальне документознавство проф. С.Г.Кулешов визначає як «метанаукову надбудову для всіх наук документально-комунікаційного циклу, ...воно складається не з наукових дисциплін, а з таких розділів, як «Концепції документа», «Функції документа», «Основні етапи розвитку документа», «Загальні проблеми створення, зберігання та функціонування документа». За висловом С.Г.Кулешова, загальне документознавство можна називати документологією, галуззю науки, що розробляє питання теорії документа, вивчає закономірності генезису та еволюції документа, загальні для всіх наук проблеми теорії функціонування, практики створення і роботи з документами. Теорія документа, вважає вчений, включає передусім напрями, що стосуються функціонального аналізу документів, вивчення їх характеристики як речових виробів та зафіксованої в них інформації, класифікації й типології документів. Об'єктом дослідження, відповідних напрямів спеціального документознавства є специфічні функції окремих видів документів. Найбільш розвиненим, «єдиним на сьогодні конститутованим напрямком спеціального документознавства» проф. С.Г. Кулешов визнає управлінське документознавство, що сформувалося з теорії і практики справочинства. Місце загального й спеціального документознавства серед інших наукових дисциплін характеризується проф. С.Г. Кулешовим як «зв'язки» з рядом наук. Для загального документознавства це науки документально-комунікаційного циклу; семіотика, інформологія, мовознавство, інформатика, філософія, культурологія, соціологія, загальна теорія комунікації, історичне джерелознавство, історія писемності, історія культури, загальна теорія класифікації, психологія. Для спеціального документознавства — архівознавство, мовознавство, теорія і практика менеджменту, правознавство, історичне джерелознавство, технологія справочинства, інформатика, інформологія, теорія комунікацій, теорія науково-інформаційної діяльності, історія справочинства, дипломатика, неодиبلوماسية, філігранологія, сфрагістика, палеографія, кодикологія. По відношенню до інших галузей знань, які спеціалізуються на дослідженнях документів і розрізняються за ознаками змісту, зовнішньої форми, номіналів та

жанрів, уважає проф. С.Г. Кулешов, їх об'єднання «навіть чи можливе». Як підсумок, можна зауважити, що документознавство належить до різних циклів наук. Такий висновок професор С.Г. Кулешов робить стосовно управлінського документознавства й уважає цілком правомірним щодо документознавства загалом. Стосовно документології проф. С.Г. Кулешов погоджується з її виокремленням у межах комплексної наукової дисципліни, з позначенням нею загальнотеоретичного розділу [2–3].

Заслуговує на увагу концепція структури документознавства, запропонована українським ученим проф. М.С. Слободяником. На його думку, документознавство — це «комплекс наукових дисциплін, орієнтованих на всебічне вивчення документа в широкому контексті, а також різноманітних утворень документів, що формують документну інфраструктуру суспільства». У складі документознавства учений виділяє інтегруючу наукову дисципліну документологію, що складається з таких частин: теорія документознавства, документа й документної інфраструктури суспільства; історія документознавства й документа. До теоретичної частини, уважає вчений, належить проблема класифікації документів та аналізу виділених видів і типів документів. Інші документознавчі дисципліни проф. М.С. Слободяник називає спеціальними: теорія документальних комунікацій, теорія документних потоків, документне фондознавство, електронне документознавство, управлінське документознавство, теорія та історія діловодства. Одна частина цих дисциплін сформована ним відповідно до проблем, що вивчаються; друга частина — за видами документів. «Важливою ознакою, за якою може формуватися самостійна документознавча наука дисципліна, — зазначає вчений, — є її функціональна орієнтація на задоволення специфічних потреб суспільства й особистості у відокремлених групах документів, що потребують індивідуального дослідження». Суттєвими якостями, що можуть забезпечити документам високий рівень їх автономності й можливість виходу з кризи, є спроможність «формувати власний предмет і встановлювати зв'язки з науками, що не входять у структуру документознавства». Зазначені властивості не являються підставою включення документів у єдиний комплекс. Науковець чітко визначає «фундаментальну щодо документознавства науку» — інформаціологію. Документологію він характеризує як фундаментальну наукову й навчальну дисципліну, яка суттєво відрізняється від традиційного документознавства, вважаючи її «інтегрованою науковою дисципліною, що має відчутний метанауковий характер» і відмічає «збагачення об'єкта науки за рахунок документної інфраструктури суспільства», що дозволяє вивчати «особливості документної діяльності у різних соціальних сферах та інституціях». Основним результатом документознавчих розвідок, як уважає проф. М.С. Слободяник, повинні стати нові знання з історії та теорії документа й документоутворень. Це дасть можливість віднесення загальної теорії документа як до історичних, так і до інформаційних (соціально-комунікаційних) наук [1, с. 67–69].

Проф. Г.М. Швецова-Водка репрезентує власний погляд на місце документознавства в системі наук та його структуру, запропонувавши йти не від внутрішньої структури документознавства, а від його місця серед суміжних галузей знання. Документознавство, на думку дослідниці, відноситься до наук ноокомунікологічних та інформологічних. «Увесь комплекс дисциплін, що досліджують інформацію, можна об'єднати назвою «інформологія» (дослівно: наука про інформацію), — вважає автор. Далі цей комплекс поділяється на такі частини, як теорія інформації, інформатика соціальна й інформатика прикладна чи комп'ютерна наука. Інформатика соціальна прирівнюється теорії соціальних комунікацій і може бути інакше названа ноокомунікологією. У межах останньої можна виділити теорію соціальної інформації й документологію як комплекс наук про документ, що розглядається як засіб передачі соціальної інформації. Особливе місце повинна посідати наукова інформатика (наука про науково-інформаційну діяльність), яка належить до комплексу наук ноокомунікології (соціальної інформатики), але не є повністю відокремленою від документології, частково перетинається з нею. У межах документології проф. Г.М. Швецова-Водка виділяє такі комплексні науки, як теорія журналістики (наука про підготовку інформації), документознавство (наука про підготовку документа), архівознавство (наука про архівну справу), бібліологія або книгознавство (наука про книжкову справу). Документознавство розглядається автором як одна з документологічних наук, об'єктом якої є документ як явище інформаційно-комунікаційної сфери діяльності суспільства, а предметом — визначення видів і властивостей документа, закономірностей його створення та функціонування в суспільстві [7, с. 9–11].

У порівнянні з більшістю наукових дисциплін, документознавство — наука нова, започаткована на межі багатьох інших у ХХ ст. в Європі. «Документаційна наука», «книго-архівознавство», «документологія», «дипломатика», «справочинство» — це неповний перелік назв цієї наукової дисципліни, який характеризує пошук власного об'єкта і предмета дослідження. 60-ті роки ХХ ст. характеризуються пильною увагою спеціалістів різних галузей до інформації, що призвело до чіткого розмежування двох наукових напрямів — документознавства і документалістики. Документалістика розглядається як прикладна галузь кібернетики, об'єктом якої є оптимізація управління документними системами різних типів, а предметом — інформаційно-кібернетичний процес, що виражається у вивченні структури і властивостей машиночитаних документів, методи і засоби автоматизованого опрацювання, збереження, пошуку і використання документних повідомлень, документні потоки, масиви, можливості їх оптимізації в багатоканальних автоматизованих документних системах. Означена суть закріплена в ДСТУ 2392–94. «Документознавство як наукова дисципліна, розглядаючи інформацію як семантичний базовий елемент документа, зосереджує увагу на таких аспектах аналізу інформаційних процесів: онтологічному, гносеологічному, аксіологічному. Сучасна наука широко й успішно використовує загальнонаукові методологічні підходи:

системний, діяльнісний, функціональний, вірогіднісно-статистичний тощо. Особливість цих підходів виражається в тому, що вони базуються на деякій, досить широкій за обсягом, загальнонауковій категорії, наприклад, «система», «функція», «можливість», «діяльність», яка слугує для побудови теорій, що пояснюють явища, які спостерігаємо. Методологічний підхід — це спосіб вивчення реальної дійсності через призму певної загальнонаукової категорії; до методологічних відносять і інформаційний підхід, що ґрунтується на категорії «інформація», який є базовим для наукової дисципліни «Документознавство». Розуміння інформації здійснюється через ствердження єдності інформації та інформаційного підходу, яке виражається в тому, що інформація є результатом інформаційного підходу до пізнання реальної дійсності, і навпаки, інформаційний підхід неможливий без оперування поняттям інформації. Первинним у цій єдності виступає інформаційний підхід, тобто методологічний засіб вивчення об'єктивного світу, а інформація — базове поняття означеного підходу, конкретний зміст якого не задано апіорі, а варіюється залежно від поставленого пізнавального завдання. Межі варіювання змісту поняття «інформація» досить широкі, але не безмежні, бо інформаційний підхід застосовується не до будь-яких явищ, а лише до процесів відображення. Тільки у відображенні-взаємодії або у самовідображенні (різноманітності) об'єктів вбачаються ті явища (властивості, відношення), які в тій чи іншій концепції називаються інформацією. Таким чином, інформація — не об'єкт вивчення, до якого застосовують інформаційний підхід, а поняття, через яке цей підхід реалізується. В усіх випадках поняття інформації використовують для опису й пояснення явищ відображення. Отже, інформація — категорія інформаційного підходу, що розкриває спосіб (форму) руху образів у часі і просторі. Документознавство (як самостійна наукова дисципліна) і документалістика (як прикладний напрям кібернетики) розвиваються паралельно, вирішуючи свої завдання, маючи власні об'єкти і предмети дослідження, проблеми розвитку.

Щодо практичного використання концепції «нового» документознавства видається правильним висновок, зроблений Сергієм Кулешовим: «Безперечно, версія «нового» документознавства є одним із напрямків розвитку цієї галузі, однак її поширення і застосування доцільне тільки в межах наук, які вивчають і досліджують публікації, видання («книжки»). Для архівістів та працівників служб діловодства, які працюють із документацією, ця концепція є неприйнятною» [4, с. 35]. Справді, ті чи інші документознавчі аспекти можуть порушуватися при навчанні книгознавців, бібліотекарів, бібліографів тощо, але коли йдеться про підготовку референтів, архівістів, секретарів-діловодів документознавство має бути представлене у його класичній формі. Звісно, спеціалісти у цих галузях мають бути обізнані й з концепцією «нового» документознавства (наведений висновок С.Г.Кулешова у цьому невиправдано різкий та однозначний), але при практичному застосуванні вони переважно використовуватимуть дослідження і навикі, вироблені розробниками «класичного» напрямку цієї науки.

1. Беловицкая А.А. Общее книговедение : учеб. пособ. / А.А.Беловицкая. — М.: Книга, 1987. — 256 с. 2. Кулешов С. Документальні джерела наукової інформації: Поняття, типологія, історія типологічної схеми / С.Кулешов. — К., 1995. — 191 с. 3. Кулешов С. Документознавство: Історія. Теоретичні основи / С. Кулешов ; УНДІАСД, ДАККГМ. — К., 2000. — 162 с. 4. Кулешов С.Г. Загальне документознавство: навч. посіб. / С.Г. Кулешов ; Укрдержархів, УНДІАСД. — К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2012. — 123 с. 5. Кушнаренко Н.Н. Документоведение: учеб. [для студ. вузов культуры] / Н.Н. Кушнаренко. — 4-е изд., переработ, и доп. — К.: Знания, 2002. — 459 с. 6. Швецова-Водка Г. Перший підручник з документознавства. — Рец. на кн.: Кушнаренко Н.Н. Документоведение : учеб. для студентов ин-тов культуры ; Харьк. гос. ин-т культуры. — Харьков, 1997. — 384 с. / Г.Швецова-Водка // Вісник Книжкової палати. — 1998. — № 2. — С. 24–25. 7. Швецова-Водка Г. Про обсяг поняття «книга» в документознавстві / Г. Швецова-Водка // Бібліотечний вісник — 1998. — № 4. — С. 9–11. 8. Швецова-Водка Г.М. Типологія документа : навч. посіб. [для студ. ін-тів культури] / Г.М.Швецова-Водка ; Рівн.держ. ін-т культури. — К.: Кн. палата України, 1998. — 80 с.

СООТНОШЕНИЕ «КЛАСИЧЕСКОГО» И «НОВОГО» ДОКУМЕНТОВЕДЕНИЯ В СОВРЕМЕННОЙ УКРАИНЕ.

У статье рассмотрены современные концепции документоведческой науки в Украине. Автор исследует историю развития документоведения и изменение подхода к предмету его изучения. Раскрыты подходы современных авторов к этой проблематике.

«CLASSICAL» AND «NEW» DOCUMENTATION'S RATIO IN MODERN UKRAINE.

The article reviews current concepts of documentation-science in Ukraine. It traces the history of documentation and change in the approach to the subject of this research. The approaches of contemporary authors in this issue are highlighted.

Стаття надійшла 05.11.2012

УДК 651.41.9(075.8)

Г.З. Гіряк

Українська академія друкарства

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЛОВОДСТВА В УКРАЇНІ

Висвітлено основні наукові студії над проблемою формування понятійного апарату діловодства як окремої галузі знань. Фрагментарно подано наукові дослідження історії управлінської діяльності в Україні. Основну увагу зосереджено на виокремленні актуальних та перспективних напрямів розвитку діловодства в умовах сьогодення.

Діловодство, документознавство, понятійний апарат, термінологіка діловодства, історія діловодства, нормативно-правова площина, науково-методична площина діловодства.